PAUL CRAIG
GRÁINNE DE BÚRCA

Dreptul Uniunii Europene

Comentarii, jurisprudenţă şi doctrină

Ediţia a VI-a

Control ştiinţific şi revizie traducere:
Beatrice Andreşan-Grigoriu

Editura Hamangiu
2017

III 24937

Paul Craig
Gráinne de Búrca

Dreptul Uniunii Europene

Comentarii, jurisprudenţă şi doctrină

Ediţia a VI-a

Traducere: Georgiana Mihu şi Laura-Corina Iordache
Control ştiinţific şi revizie traducere: Beatrice Andreşan-Grigoriu
Revizie traducere: Laura-Corina Iordache şi Ruxandra Antal

C - 2 8 2 5 5 6

282556
UNIVERSITATEA
"DUNĂREA DE JOS" GALAŢI
BIBLIOTECA 2

Editura Hamangiu
2017

Cuprins

1 DEZVOLTAREA INTEGRĂRII EUROPENE 1
2 INSTITUȚIILE 33
3 COMPETENȚA 80
4 INSTRUMENTE JURIDICE ȘI IERARHIA NORMELOR 116
5 PROCESUL LEGISLATIV ȘI DECIZIONAL 137
6 PROCESUL DECIZIONAL ȘI NOI FORME DE GUVERNARE 181
7 NATURA ȘI EFECTUL DREPTULUI UE: EFECTUL DIRECT ȘI DINCOLO DE ACESTA 206
8 APLICAREA DREPTULUI UE: MIJLOACE PROCESUALE ÎN FAȚA INSTANȚELOR NAȚIONALE 251
9 RELAȚIA DINTRE DREPTUL UE ȘI DREPTUL NAȚIONAL: SUPREMAȚIA 298
10 DREPTUL RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE AL UE 353
11 DREPTURILE OMULUI ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ 426
12 ACȚIUNI PENTRU ASIGURAREA RESPECTĂRII DREPTULUI UE ÎNDREPTATE ÎMPOTRIVA STATELOR MEMBRE 481
13 HOTĂRÂRILE PRELIMINARE 521
14 CONTROLUL LEGALITĂȚII: ACCES 571
15 CONTROLUL LEGALITĂȚII: MOTIVELE DE ANULARE 609
16 ACȚIUNEA ÎN DESPĂGUBIRI ȘI PRETENȚIILE PECUNIARE 652
17 PIAȚA UNICĂ 678
18 LIBERA CIRCULAȚIE A MĂRFURILOR: DREPTURI VAMALE, TARIFE ȘI TAXE 713
19 LIBERA CIRCULAȚIE A MĂRFURILOR: RESTRICȚII CANTITATIVE 742
20 LIBERA CIRCULAȚIE A CAPITALURILOR ȘI UNIUNEA ECONOMICĂ ȘI MONETARĂ 803
21 LIBERA CIRCULAȚIE A LUCRĂTORILOR 829
22 LIBERTATEA DE STABILIRE ȘI DE A PRESTA SERVICII 886
23 CETĂȚENIA UNIUNII EUROPENE 952
24 EGALITATEA DE TRATAMENT ȘI NEDISCRIMINAREA 1000
25 SLSJ: DREPTUL PENAL AL UE 1087
26 DREPTUL CONCURENȚEI: ARTICOLUL 101 1129
27 DREPTUL CONCURENȚEI: ARTICOLUL 102 1187
28 DREPTUL CONCURENȚEI: CONCENTRĂRILE 1226
29 STATUL ȘI PIAȚA COMUNĂ 1254

Cuprins detaliat

Abrevieri XXXV

Mulțumiri XLI

1 DEZVOLTAREA INTEGRĂRII EUROPENE 1

1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 1
2. NAȚIONALISMUL ȘI ORIGINILE UE 2
3. DE LA CECO LA CEE 3
   (A) CECO: COMUNITATEA EUROPEANĂ A CĂRBUNELUI ȘI OȚELULUI 3
   (B) COMUNITATEA EUROPEANĂ PENTRU APĂRARE ȘI COMUNITATEA POLITICĂ EUROPEANĂ: CEA ȘI CPE 4
   (C) COMUNITATEA ECONOMICĂ EUROPEANĂ: CEE 4
4. DE LA CEE LA ACTUL UNIC EUROPEAN 6
   (A) TENSIUNILE DIN CADRUL CEE 6
   (B) ACTUL UNIC EUROPEAN: AUE 9
5. DE LA AUE LA TRATATUL DE LA NISA 12
   (A) TRATATUL DE LA MAASTRICHT: TRATATUL PRIVIND UNIUNEA EUROPEANĂ 12
   (B) TRATATUL DE LA AMSTERDAM 15
   (C) TRATATUL DE LA NISA 18
6. DE LA NISA LA TRATATUL DE LA LISABONA 19
   (A) DECLARAȚIA DE LA LAEKEN 19
   (B) TRATATUL CONSTITUȚIONAL 20
   (C) TRATATUL DE LA LISABONA 22
   (D) POST-LISABONA: CRIZA FINANCIARĂ 25
7. TEORII PRIVIND INTEGRAREA 27
   (A) NEOFUNCȚIONALISMUL 27
   (B) INTERGUVERNAMENTALISMUL LIBERAL 28
   (C) GUVERNAREA PE MAI MULTE NIVELURI 29
   (D) INSTITUȚIONALISMUL ALEGERII RAȚIONALE 29
   (E) CONSTRUCTIVISMUL 30
8. CONCLUZII 31
9. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 31

2 INSTITUȚIILE 33

1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 33
2. COMISIA 34
   (A) PREȘEDINTELE COMISIEI 34

(B) COLEGIUL COMISARILOR 35
(C) APARATUL BIROCRATIC AL COMISIEI 38
(D) ATRIBUȚIILE COMISIEI 39
(E) CĂDEREA COMISIEI SANTER ȘI REFORMA SUBSECVENTĂ 42
(F) ROLUL COMISIEI 43
3. CONSILIUL 44
(A) COMPUNEREA 44
(B) PREȘEDINȚIA CONSILIULUI 45
(C) COMITETUL REPREZENTANȚILOR PERMANENȚI 47
(D) SECRETARIATUL CONSILIULUI 48
(E) ATRIBUȚIILE CONSILIULUI 48
(F) ROLUL CONSILIULUI 49
4. CONSILIUL EUROPEAN 51
(A) COMPUNEREA 51
(B) PREȘEDINȚIA CONSILIULUI EUROPEAN 51
(C) RAȚIUNEA EXISTENȚEI CONSILIULUI EUROPEAN 52
(D) ATRIBUȚIILE 52
(E) ROLUL CONSILIULUI EUROPEAN 53
5. ÎNALTUL REPREZENTANT AL UNIUNII PENTRU AFACERI EXTERNE ȘI POLITICA DE SECURITATE 54
(A) ATRIBUȚII 54
(B) ROLUL ÎNALTULUI REPREZENTANT 55
6. PARLAMENTUL EUROPEAN 56
(A) COMPUNERE ȘI FUNCȚIONARE 56
(B) ATRIBUȚII 59
(C) ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN 62
7. INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI 63
(A) CURTEA DE JUSTIȚIE 64
(B) TRIBUNALUL 65
(C) TRIBUNALELE SPECIALIZATE 66
(D) REFORMA SISTEMULUI JUDICIAR 67
(E) AVOCATUL GENERAL 68
(F) PROCEDURA ÎN FAȚA CURȚII 68
(G) FORMA HOTĂRÂRILOR CURȚII 69
(H) ROLUL CURȚII 69
8. CURTEA DE CONTURI 73
9. ORGANELE CONSULTATIVE ALE UE 75
(A) COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL 75
(B) COMITETUL REGIUNILOR 75
10. AGENȚIILE 76

11. CONCLUZII 78
12. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 78

3 COMPETENȚA 80
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 80
2. IMPULSUL PENTRU REFORMĂ 80
3. STRATEGIA DE LA LISABONA 82
(A) CATEGORII ȘI CONSECINȚE 82
(B) COMPETENȚA EXPRESĂ ȘI COMPETENȚA IMPLICITĂ 82
4. COMPETENȚA EXCLUSIVĂ 85
(A) PRINCIPIILE DE BAZĂ 85
(B) EXCLUSIVITATEA DOMENIULUI 85
(C) EXCLUSIVITATEA CONDIȚIONATĂ 86
5. COMPETENȚA PARTAJATĂ 91
(A) PRINCIPIILE DE BAZĂ 91
(B) PRIORITATEA ÎN EXERCITAREA COMPETENȚEI PARTAJATE 92
(C) SFERA DE APLICARE ȘI VARIAȚIILE 93
(D) COMPETENȚA PARTAJATĂ ȘI COMPETENȚA PĂSTRATĂ DE STATELE MEMBRE 94
6. ACȚIUNI DE SPRIJINIRE, COORDONARE SAU COMPLETARE 94
(A) PRINCIPII DE BAZĂ 94
(B) SFERA DE APLICARE ȘI VARIAȚIILE 95
(C) ACTE JURIDICE, ARMONIZARE ȘI COMPETENȚA STATELOR MEMBRE 96
7. POLITICA ECONOMICĂ, POLITICA DE OCUPARE A FORȚEI DE MUNCĂ ȘI POLITICA SOCIALĂ 97
(A) PRINCIPII DE BAZĂ 97
(B) CATEGORIE ȘI CONSECINȚE JURIDICE 98
8. POLITICA EXTERNĂ ȘI DE SECURITATE COMUNĂ. POLITICA DE APĂRARE COMUNĂ 98
9. PREVEDERILE GENERALE ALE TRATATELOR: CLAUZA DE „FLEXIBILITATE" 99
(A) ARTICOLUL 308 CE 99
(B) ARTICOLUL 352 TFUE 101
10. PREVEDERILE GENERALE ALE TRATATELOR: CLAUZA DE ARMONIZARE 102
11. SUBSIDIARITATEA 104
(A) PRE-LISABONA 104
(B) POST-LISABONA 106
12. CONCLUZII 112
13. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 114

4 INSTRUMENTE JURIDICE ȘI IERARHIA NORMELOR 116
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 116

2. INSTRUMENTELE 117
(A) INTRODUCERE 117
(B) REGULAMENTELE 118
(C) DIRECTIVELE 119
(D) DECIZIILE 120
(E) ACORDURILE INTERINSTITUȚIONALE 120
(F) RECOMANDĂRI, AVIZE ȘI *SOFT LAW* 121
3. IERARHIA NORMELOR 121
(A) RAȚIUNEA EXISTENȚEI UNEI IERARHII 121
(B) TRATATELE ȘI CARTA DREPTURILOR FUNDAMENTALE 122
(C) PRINCIPIILE GENERALE 123
(D) ACTELE LEGISLATIVE 125
(E) ACTELE DELEGATE 126
(F) ACTELE DE PUNERE ÎN APLICARE 129
(G) O CLASIFICARE INCOMPLETĂ 134
4. CONCLUZII 135
5. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 136

5 PROCESUL LEGISLATIV ȘI DECIZIONAL 137
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 137
2. INIȚIATIVA LEGISLATIVĂ: PRINCIPIUL ȘI PRACTICA 137
3. ACTELE LEGISLATIVE: PROCEDURA LEGISLATIVĂ ORDINARĂ 139
(A) PRE-LISABONA 139
(B) PROCEDURA LEGISLATIVĂ ORDINARĂ 140
(C) PROCEDURA LEGISLATIVĂ ORDINARĂ: ETAPELE 142
(D) PROCEDURA LEGISLATIVĂ ORDINARĂ: MODUL PRACTIC DE OPERARE 144
(E) PROCEDURA LEGISLATIVĂ ORDINARĂ: DINAMICA ATRIBUȚIILOR 146
(F) PROCEDURA LEGISLATIVĂ ORDINARĂ: BAZELE LEGALE 147
4. ACTELE LEGISLATIVE: PROCEDURA LEGISLATIVĂ SPECIALĂ 147
5. ACTELE LEGISLATIVE: CONDIȚIILE DE VOT ÎN CONSILIU 149
(A) PRE-LISABONA 149
(B) POST-LISABONA 150
6. ACTELE DELEGATE: ADOPTARE ȘI MECANISME DE CONTROL 152
(A) PRE-LISABONA: RAȚIUNEA DE EXISTENȚĂ A COMITOLOGIEI 152
(B) ACTELE DELEGATE ÎN ERA POST-LISABONA: DISPARIȚIA COMITOLOGIEI 154
(C) EVALUARE 155
7. ACTELE DE PUNERE ÎN APLICARE: ADOPTARE ȘI MECANISME DE CONTROL 158
(A) SISTEMUL DE LA LISABONA 158
(B) EVALUARE 160

8. COOPERAREA CONSOLIDATĂ: CONDIȚII ȘI UTILIZARE 161
9. REALITATEA PROCESULUI DECIZIONAL ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ 163
(A) DIMENSIUNEA TEMPORALĂ 163
(B) DIMENSIUNEA INTERINSTITUȚIONALĂ 165
10. DEMOCRAȚIA ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ: DEZBATERE ȘI EVALUARE 169
(A) NATURA DEZBATERII 169
(B) EVALUARE: CADRUL DE REFERINȚĂ EMPIRIC 170
(C) EVALUARE: CADRUL DE REFERINȚĂ NORMATIV 172
(D) EVALUARE: UMBRA CRIZEI FINANCIARE 178
11. CONCLUZII 179
12. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 179

6 PROCESUL DECIZIONAL ȘI NOI FORME DE GUVERNARE 181
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 181
2. IERARHIA, METODA COMUNITARĂ CLASICĂ ȘI NOUA GUVERNARE 182
3. NOUA ABORDARE FAȚĂ DE ARMONIZARE 185
4. AGENDA LISABONA ȘI METODA DESCHISĂ DE COORDONARE 187
5. INIȚIATIVELE GENERALE PRIVIND REFORMA GUVERNĂRII UE 192
(A) SUBSIDIARITATEA ȘI PROPORȚIONALITATEA 192
(B) O LEGIFERARE MAI BUNĂ ȘI CARTEA ALBĂ PRIVIND GUVERNANȚA ELABORATĂ DE COMISIE 194
6. EVALUAREA PROCESULUI DE MIGRARE CĂTRE NOI FORME DE GUVERNARE 200
7. CONCLUZII 204
8. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 204

7 NATURA ȘI EFECTUL DREPTULUI UE: EFECTUL DIRECT ȘI DINCOLO DE ACESTA 206
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 206
2. EFECTUL DIRECT: GHID 207
3. EFECTUL DIRECT AL DREPTULUI PRIMAR: ARTICOLELE TRATATELOR, PRINCIPIILE GENERALE ȘI CARTA DREPTURILOR FUNDAMENTALE 210
(A) ORIGINILE: EFECTUL DIRECT AL PREVEDERILOR TRATATELOR ÎN CAUZA *VAN GEND EN LOOS* 210
(B) CONDIȚIILE EFECTULUI DIRECT: EXTINDEREA CONDIȚIILOR 213
(C) ARTICOLELE DIN TRATATE: EFECTUL DIRECT VERTICAL ȘI ORIZONTAL 216
(D) PRINCIPIILE GENERALE ALE DREPTULUI UE 217
(E) CARTA DREPTURILOR FUNDAMENTALE 219
4. EFECTUL DIRECT AL DREPTULUI SECUNDAR: REGULAMENTELE ȘI DECIZIILE 222
(A) REGULAMENTELE 222
(B) DECIZIILE 223
5. DIRECTIVELE: EFECTUL DIRECT 224
(A) EFECTUL DIRECT AL DIRECTIVELOR 224

(B) DISTINCȚIA VERTICAL/ORIZONTAL 228
6. DIRECTIVELE: CONSOLIDAREA EFECTELOR LOR JURIDICE 230
(A) SENSUL LARG AL NOȚIUNII DE STAT 231
(B) „EFECTUL INDIRECT": PRINCIPIUL INTERPRETĂRII ARMONIOASE 234
(C) EFECTELE ORIZONTALE INCIDENTALE 241
(D) INTERACȚIUNEA CU PRINCIPIILE GENERALE DE DREPT 246
(E) REGULAMENTE CONDIȚIONATE DE RESPECTAREA DIRECTIVELOR 247
(F) RĂSPUNDEREA MATERIALĂ A STATULUI 248
7. CONCLUZII 249
8. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 250

8 APLICAREA DREPTULUI UE: MIJLOACE PROCESUALE ÎN FAȚA INSTANȚELOR NAȚIONALE 251
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 251
2. PRINCIPIILE AUTONOMIEI PROCEDURALE NAȚIONALE, ECHIVALENȚEI ȘI POSIBILITĂȚII PRACTICE 253
(A) CÂND NU EXISTĂ NORME ALE UE RELEVANTE: DREPTUL NAȚIONAL DETERMINĂ CONDIȚIILE PENTRU APLICAREA DREPTURILOR ACORDATE DE DREPTUL UE 253
(B) PRINCIPIILE ECHIVALENȚEI ȘI POSIBILITĂȚII PRACTICE 254
(C) NICIO OBLIGAȚIE DE A CREA NOI MIJLOACE PROCESUALE (CU EXCEPȚIA...) 254
3. APARIȚIA CERINȚELOR PROPORȚIONALITĂȚII, ADECVĂRII ȘI PROTECȚIEI JUDICIARE EFECTIVE 256
4. DEZVOLTAREA CERINȚEI „EFICIENȚEI" 258
(A) O CERINȚĂ INIȚIALĂ MAI FERMĂ 258
(B) O ABORDARE MAI PRECAUTĂ 262
(C) CÂND TREBUIE SĂ FIE DISPONIBILE ANUMITE MIJLOACE PROCESUALE 264
5. ABORDAREA ACTUALĂ: ECHILIBRAREA PROTECȚIEI JUDICIARE EFECTIVE ȘI A AUTONOMIEI PROCEDURALE NAȚIONALE 267
(A) EFICIENȚA 267
(B) ECHIVALENȚA 275
(C) EFECTUL CONDUITEI RECLAMANTULUI ASUPRA DREPTULUI LA REMEDIU EFECTIV 279
6. REZUMAT 280
7. PRINCIPIUL RĂSPUNDERII (STATULUI) PENTRU ÎNCĂLCAREA DREPTULUI UE 280
(A) ORIGINILE PRINCIPIULUI 280
(B) CLARIFICAREA ȘI EXTINDEREA PRINCIPIULUI 282
(C) CONDIȚIILE PENTRU RĂSPUNDEREA STATULUI 287
(D) RĂSPUNDEREA STATULUI ȘI CADRUL NAȚIONAL AL MIJLOACELOR PROCESUALE 292
(E) RĂSPUNDEREA STATULUI CA MIJLOC PROCESUAL REZIDUAL? 294

8. CONCLUZII 295
9. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 296

9 RELAȚIA DINTRE DREPTUL UE ȘI DREPTUL NAȚIONAL: SUPREMAȚIA 298
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 298
2. PRIMA DIMENSIUNE: SUPREMAȚIA DIN PERSPECTIVA CEJ 298
(A) BAZELE 298
(B) SFERA DE APLICARE A PRINCIPIULUI 300
(C) ORGANELE NAȚIONALE CARE TREBUIE SĂ APLICE PRINCIPIUL SUPREMAȚIEI 303
(D) IMPACTUL ASUPRA DREPTULUI NAȚIONAL 305
(E) DECLARAȚIA 17 PRIVIND SUPREMAȚIA 306
(F) LEGĂTURA CU EFECTUL DIRECT 308
(G) CONCLUZII 310
3. A DOUA DIMENSIUNE: SUPREMAȚIA DIN PERSPECTIVA STATELOR MEMBRE DINAINTE DE 2004 311
(A) GERMANIA 312
(B) ITALIA 324
(C) FRANȚA 327
(D) REGATUL UNIT 331
4. A DOUA DIMENSIUNE: SUPREMAȚIA DIN PERSPECTIVA STATELOR MEMBRE DE DUPĂ 2004 340
(A) STATELE CENTRAL ȘI EST EUROPENE 340
(B) POLONIA 341
(C) REPUBLICA CEHĂ 343
5. PLURALISMUL CONSTITUȚIONAL ȘI IDENTITATEA NAȚIONALĂ 345
(A) PLURALISMUL CONSTITUȚIONAL 345
(B) IDENTITATEA NAȚIONALĂ 348
6. CONCLUZII 350
7. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 351

10 DREPTUL RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE AL UE 353
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 353
2. INTRODUCERE: UE ÎN CALITATE DE ACTOR INTERNAȚIONAL ȘI PRINCIPIILE GENERALE ALE ACȚIUNII EXTERNE A UNIUNII EUROPENE 355
(A) UE ÎN CALITATE DE ACTOR INTERNAȚIONAL 355
(B) CADRUL CONSTITUȚIONAL ȘI PRINCIPIILE GENERALE ALE ACȚIUNII EXTERNE A UNIUNII EUROPENE 355
(C) INSTITUȚIILE ACȚIUNII EXTERNE A UNIUNII EUROPENE, POST-LISABONA 357

3. CAPACITATEA EXTERNĂ ŞI COMPETENŢA UE ____ 359
(A) PERSONALITATEA JURIDICĂ DE DREPT INTERNAŢIONAL ____ 359
(B) NECESITATEA UNUI TEMEI LEGAL ŞI LIMITELE COMPETENŢEI EXTERNE A UNIUNII ____ 360
(C) COMPETENŢA EXPLICITĂ (EXPRESĂ) ŞI COMPETENŢA IMPLICITĂ ____ 362
(D) COMPETENŢA EXCLUSIVĂ A UNIUNII EUROPENE ____ 365
(E) COMPETENŢA PARTAJATĂ ____ 372
(F) REZUMAT ____ 374
4. PATRU DOMENII DE ACŢIUNE EXTERNĂ A UNIUNII EUROPENE ____ 375
(A) POLITICA COMERCIALĂ COMUNĂ (PCC) ____ 375
(B) ASOCIERE, PARTENERIAT, COOPERARE ŞI RELAŢII DE VECINĂTATE ____ 380
(C) POLITICA DE DEZVOLTARE, COOPERAREA TEHNICĂ ŞI ASISTENŢA UMANITARĂ ____ 381
(D) DIMENSIUNILE EXTERNE ALE ALTOR POLITICI INTERNE ____ 383
5. POLITICA EXTERNĂ ŞI DE SECURITATE COMUNĂ ____ 385
(A) SFERA POLITICII EXTERNE ŞI DE SECURITATE COMUNĂ ____ 385
(B) NATURA CONSTITUŢIONALĂ A PESC ____ 388
(C) PESC ŞI SANCŢIUNILE ECONOMICE ____ 389
6. ÎNCHEIEREA ACORDURILOR INTERNAŢIONALE DE CĂTRE UE ŞI ALTE FORME ALE PRACTICILOR INTERNAŢIONALE ALE UE ____ 391
(A) PROCEDURILE UE DE ÎNCHEIERE A ACORDURILOR INTERNAŢIONALE ____ 391
(B) ACORDURILE MIXTE ____ 394
(C) ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN ____ 395
(D) OBLIGAŢIA DE COOPERARE LOIALĂ A STATELOR MEMBRE ____ 396
(E) COOPERAREA ÎN CADRUL ORGANIZAŢIILOR INTERNAŢIONALE ____ 397
7. UE ŞI DREPTUL INTERNAŢIONAL ____ 398
(A) ACORDURILE INTERNAŢIONALE ÎNCHEIATE DE UE SUNT OBLIGATORII PENTRU ACEASTA ŞI FAC PARTE DIN DREPTUL UE ____ 398
(B) SISTEMUL JURIDIC AL UE CA ORDINE JURIDICĂ AUTONOMĂ ____ 399
(C) EFECTUL ALTOR NORME DE DREPT INTERNAŢIONAL ŞI AL ACORDURILOR INTERNAŢIONALE LA CARE STATELE MEMBRE SUNT PARTE ____ 401
8. EFECTUL JURIDIC AL ACORDURILOR INTERNAŢIONALE ÎN ORDINEA JURIDICĂ A UE ____ 405
9. ROLUL CJUE ÎN CADRUL RELAŢIILOR INTERNAŢIONALE ALE UE ____ 413
(A) COMPETENŢA PREALABILĂ: PROCEDURA AVIZULUI CONSULTATIV DIN ARTICOLUL 218 ALINEATUL (11) ____ 414
(B) COMPETENŢA CJUE ÎN PRIVINŢA ACORDURILOR INTERNAŢIONALE CONFORM ALTOR PROCEDURI DIN TRATATELE UE ____ 416
(C) CJUE ŞI ACORDURILE MIXTE ____ 417
(D) CJUE ŞI PESC ____ 419

10. COERENȚA, CONSECVENȚA ȘI COOPERAREA ÎN GUVERNAREA RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE ALE UE 420
(A) REPREZENTAREA INTERNAȚIONALĂ ȘI UE 420
(B) CERINȚA COERENȚEI ÎNTRE POLITICI 422
(C) COORDONAREA ÎNTRE STATELE MEMBRE ȘI UE: COOPERARE ȘI CONFORMITATE 422
11. CONCLUZII 424
12. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 424

11 DREPTURILE OMULUI ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ 426
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 426
2. INTRODUCERE 428
3. CEJ DESCOPERĂ „PRINCIPIILE GENERALE ALE DREPTULUI UE” 429
4. CEJ DEZVOLTĂ PRINCIPIILE GENERALE ALE DREPTULUI UE 431
(A) CEDO, CA SURSĂ CU SEMNIFICAȚIE SPECIALĂ PENTRU PRINCIPIILE GENERALE ALE DREPTULUI UE 431
(B) ALTE INSTRUMENTE INTERNAȚIONALE ÎN DOMENIUL DREPTURILOR OMULUI 433
(C) TRADIȚIILE CONSTITUȚIONALE NAȚIONALE 435
5. DEZVOLTĂRI INSTITUȚIONALE ȘI POLITICE 437
(A) INCLUDEREA DREPTURILOR OMULUI ÎN CADRUL TRATATELOR 437
(B) AGENȚIA PENTRU DREPTURILE FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE 439
(C) COMPETENȚELE ȘI POLITICILE UE ÎN DOMENIUL DREPTURILOR OMULUI 439
6. CARTA DREPTURILOR FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE 442
(A) INTRODUCERE 442
(B) CONȚINUT 444
(C) CLAUZELE „ORIZONTALE” 445
7. CONTROLUL JUDICIAR AL ACȚIUNILOR UE ÎN PRETENȚIILE PRIVIND DREPTURILE OMULUI 449
(A) ACȚIUNILE ÎMPOTRIVA LEGISLAȚIEI UE 450
(B) ACȚIUNILE ÎMPOTRIVA ACTELOR ADMINISTRATIVE 455
(C) INTERPRETAREA LEGISLAȚIEI UE ÎN CONFORMITATE CU DREPTURILE FUNDAMENTALE 458
(D) REZUMAT 458
8. CONTESTAREA ACȚIUNII STATELOR MEMBRE ÎN TEMEIUL DREPTURILOR FUNDAMENTALE 459
(A) STATELE MEMBRE CA AGENȚI AI UNIUNII: IMPLEMENTAREA ȘI APLICAREA MĂSURILOR UE 460
(B) STATELE MEMBRE ATUNCI CÂND DEROGĂ DE LA NORMELE UE SAU RESTRÂNG DREPTURILE UE 463

(C) ALTE TIPURI DE ACȚIUNE A STATELOR MEMBRE „ÎN SFERA DE APLICARE A DREPTULUI UE" 466
(D) SITUAȚII DIN AFARA SFEREI DREPTULUI UNIUNII 469
(E) APLICARE ORIZONTALĂ A CARTEI? 470
9. UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI CONVENȚIA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI 471
(A) ADERAREA UNIUNII EUROPENE LA CEDO 471
(B) CONTROLUL INDIRECT AL ACTELOR UE DE CĂTRE CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI 474
(C) INFLUENȚA RECIPROCĂ A CURȚII DE JUSTIȚIE ȘI A CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI ÎNAINTEA ADERĂRII 478
10. CONCLUZII 479
11. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 480

12 ACȚIUNI PENTRU ASIGURAREA RESPECTĂRII DREPTULUI UE ÎNDREPTATE ÎMPOTRIVA STATELOR MEMBRE 481
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 481
2. ROLUL ȘI MODUL DE DESFĂȘURARE A PROCEDURII ÎN CONSTATAREA ÎNCĂLCĂRII OBLIGAȚIILOR CE REVIN STATELOR MEMBRE ÎN TEMEIUL TRATATELOR 483
(A) NATURA ȘI ROLUL PROCEDURII PREVĂZUTE DE ARTICOLUL 258 484
(B) DESFĂȘURAREA PROCEDURII 487
3. LEGĂTURA DINTRE MECANISMELE „PUBLICE" ȘI CELE „PRIVATE" DE ASIGURARE A APLICĂRII DREPTULUI UE 489
4. COMPETENȚA DISCREȚIONARĂ A COMISIEI 490
5. AVIZUL MOTIVAT 493
(A) ROL 493
(B) FORMĂ ȘI CONȚINUT 494
(C) CONFIDENȚIALITATEA AVIZULUI MOTIVAT 496
6. DE CE ESTE ADMISIBILĂ O ACȚIUNE ÎN CONSTATAREA ÎNCĂLCĂRII OBLIGAȚIILOR DUPĂ REMEDIEREA ÎNCĂLCĂRII? 498
7. TIPURI DE ÎNCĂLCĂRI ALE DREPTULUI UE DIN PARTEA STATELOR MEMBRE 499
(A) ÎNCĂLCAREA OBLIGAȚIEI DE COOPERARE LOIALĂ PREVĂZUTĂ DE ARTICOLUL 4 ALINEATUL (3) TUE 499
(B) IMPLEMENTAREA NEADECVATĂ A DREPTULUI UE 501
(C) ÎNCĂLCĂRI CARE INTERFEREAZĂ CU RELAȚIILE EXTERNE ALE UE 503
(D) ÎNCĂLCĂRI SISTEMICE ȘI PERSISTENTE SAU PRACTICI GENERALIZATE 504
(E) ACȚIUNEA INSTANȚELOR UNUI STAT MEMBRU 505
8. APĂRĂRILE STATULUI ÎN CADRUL PROCEDURII DE CONSTATARE A ÎNCĂLCĂRII OBLIGAȚIILOR 506
9. CONSCINȚELE PRONUNȚĂRII UNEI HOTĂRÂRI ÎN CADRUL PROCEDURII PREVĂZUTE LA ARTICOLUL 258 509
10. ARTICOLUL 259 TFUE 509

11. ARTICOLUL 260 TFUE: SANCȚIUNILE PECUNIARE 510
12. MĂSURILE PROVIZORII 518
13. CONCLUZII 519
14. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 520

13 HOTĂRÂRILE PRELIMINARE 521
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 521
2. ORIGINILE: ARTICOLUL 267 522
(A) PREVEDERI CARE POT FORMA OBIECTUL TRIMITERILOR PRELIMINARE 523
(B) INSTANȚELE CARE POT TRIMITE 524
(C) INSTANȚELE OBLIGATE SĂ TRIMITĂ 526
(D) RAPORTURILE DINTRE INSTANȚELE NAȚIONALE 527
(E) INVOCAREA DIN OFICIU DE CĂTRE INSTANȚA NAȚIONALĂ A UNEI PROBLEME DE DREPT AL UNIUNII 528
3. EXISTENȚA UNEI ÎNTREBĂRI: DEZVOLTAREA PRECEDENTULUI 529
(A) HOTĂRÂRILE ANTERIOARE ALE CJUE ȘI DREPTUL NAȚIONAL CARE ÎNCALCĂ DREPTUL UNIUNII 529
(B) HOTĂRÂRILE ANTERIOARE ALE CJUE ȘI VALIDITATEA LEGISLAȚIEI UE 532
(C) HOTĂRÂRILE CJUE ȘI CERTITUDINEA RAPORTURILOR JURIDICE 535
(D) CONCLUZII 536
4. EXISTENȚA UNEI ÎNTREBĂRI: DOCTRINA „*ACTE CLAIR*” 537
(A) REZUMAT 540
5. DECIZIA DE A TRIMITE: PERSPECTIVA INSTANȚEI NAȚIONALE 541
6. DECIZIA DE A ACCEPTA TRIMITEREA: PERSPECTIVA CJUE 544
(A) ABORDAREA LIBERALĂ DE LA ÎNCEPUTURI 544
(B) CJUE ÎȘI AROGĂ COMPETENȚA ASUPRA CAUZELOR TRIMISE 545
(C) CAUZE ÎN CARE CJUE S-A DECLARAT NECOMPETENTĂ 550
(D) RECOMANDĂRI ÎN ATENȚIA INSTANȚELOR NAȚIONALE, REFERITOARE LA EFECTUAREA TRIMITERILOR PRELIMINARE 554
(E) LIMITELE COMPETENȚEI CJUE DE A REFUZA SĂ SE PRONUNȚE 554
(F) REZUMAT 555
7. HOTĂRÂREA PRONUNȚATĂ: INTERPRETARE *VERSUS* APLICARE 556
8. DEZVOLTAREA UNUI SISTEM JUDICIAR AL UNIUNII EUROPENE: INSTANȚELE NAȚIONALE ȘI CJUE 559
(A) PRECEDENTUL 559
(B) *ACTE CLAIR* 560
(C) DELEGAREA SECTORIALĂ 561
9. DEZVOLTAREA UNUI SISTEM JUDICIAR AL UNIUNII EUROPENE: CJUE, TRIBUNALUL ȘI INSTANȚELE NAȚIONALE 562
(A) PROBLEMA AGLOMERĂRII ROLULUI INSTANȚELOR 562

(B) LIMITAREA INSTANȚELOR NAȚIONALE CARE POT TRIMITE O CERERE PRELIMINARĂ 563
(C) UN MECANISM DE FILTRARE BAZAT PE NOUTATEA, COMPLEXITATEA SAU IMPORTANȚA ÎNTREBĂRII 564
(D) INSTANȚA NAȚIONALĂ SĂ PROPUNĂ UN RĂSPUNS LA ÎNTREBARE 565
(E) CĂTRE UN SISTEM DE CONTROL IERARHIC 565
(F) CREAREA UNOR ORGANE JURISDICȚIONALE DESCENTRALIZATE 567
(G) CONFERIREA CĂTRE TRIBUNAL A COMPETENȚEI DE A PRONUNȚA HOTĂRÂRI PRELIMINARE 567
10. CONCLUZII 568
11. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 569

14 CONTROLUL LEGALITĂȚII: ACCES 571
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 571
2. ARTICOLUL 263 ALINEATUL (1): ORGANELE SUPUSE CONTROLULUI 572
3. ARTICOLUL 263 ALINEATUL (1): ACTELE SUPUSE CONTROLULUI 573
(A) PRINCIPII GENERALE 573
(B) ACTELE INEXISTENTE 575
(C) LIMITELE CONTROLULUI 575
4. ARTICOLUL 263 ALINEATELE (2)-(3): CALITATEA PROCESUALĂ A RECLAMANȚILOR PRIVILEGIAȚI ȘI CVASI-PRIVILEGIAȚI 576
5. ARTICOLUL 263 ALINEATUL (4): CALITATEA PROCESUALĂ A RECLAMANȚILOR NEPRIVILEGIAȚI 577
(A) INTERESUL DIRECT 578
(B) INTERESUL INDIVIDUAL: *PLAUMANN* 579
(C) INTERESUL INDIVIDUAL: REFORMA TRATATULUI DE LA LISABONA 591
(D) REZUMAT 596
6. ARTICOLUL 267: CONTESTAREA INDIRECTĂ A LEGALITĂȚII ACTELOR UE 597
(A) RAȚIUNEA UTILIZĂRII ARTICOLULUI 267 597
(B) ACTELE CARE POT FI CONTESTATE ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 267 598
(C) „UN SISTEM COMPLET DE PROTECȚIE JURIDICĂ” 599
7. ARTICOLUL 265: ABȚINEREA DE A ACȚIONA 602
(A) ABȚINERILE SUPUSE CONTROLULUI 602
(B) PROCEDURA 603
(C) CALITATEA PROCESUALĂ 604
8. ARTICOLUL 277: EXCEPȚIA ILEGALITĂȚII 604
(A) ACTELE CARE POT FI ATACATE 604
(B) PĂRȚILE CARE POT UTILIZA ARTICOLUL 277 606
9. CONCLUZII 607
10. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTRĂ 607

15 CONTROLUL LEGALITĂȚII: MOTIVELE DE ANULARE 609
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 609
2. LIPSA COMPETENȚEI 610
3. ÎNCĂLCAREA UNEI NORME FUNDAMENTALE DE PROCEDURĂ 610
(A) DREPTUL DE A FI ASCULTAT 610
(B) CONSULTAREA ȘI PARTICIPAREA 611
(C) OBLIGAȚIA MOTIVĂRII 613
4. ÎNCĂLCAREA TRATATULUI SAU A UNEI NORME DE DREPT PRIVIND APLICAREA ACESTUIA 615
(A) SFERA DE APLICARE 615
(B) PRINCIPII GENERALE DE DREPT: PROPORȚIONALITATEA 617
(C) PRINCIPIILE GENERALE DE DREPT: SECURITATEA JURIDICĂ ȘI ÎNCREDEREA LEGITIMĂ 625
(D) PRINCIPIILE GENERALE DE DREPT: NEDISCRIMINAREA 631
(E) PRINCIPIILE GENERALE DE DREPT: TRANSPARENȚA 634
(F) PRINCIPIILE GENERALE DE DREPT: PRINCIPIUL PRECAUȚIEI 643
5. ABUZUL DE PUTERE 644
6. INTENSITATEA CONTROLULUI 645
7. CONSECINȚELE ILEGALITĂȚII ȘI ALE INVALIDITĂȚII 648
8. CONCLUZII 650
9. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 651

16 ACȚIUNEA ÎN DESPĂGUBIRI ȘI PRETENȚIILE PECUNIARE 652
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 652
2. ACTELE DISCREȚIONARE 652
(A) TESTUL GENERAL 653
(B) ACTELE DISCREȚIONARE LEGISLATIVE ȘI NELEGISLATIVE 654
(C) NORMĂ SUPERIOARĂ DE DREPT 654
(D) ÎNCĂLCARE FLAGRANTĂ/ÎNCĂLCARE GRAVĂ 656
(E) EVALUARE 659
(F) REZUMAT 660
3. ACTELE NEDISCREȚIONARE 660
(A) PRINCIPIUL GENERAL: ILEGALITATE, CAUZALITATE, PREJUDICIU 660
(B) APLICAREA PRINCIPIULUI GENERAL 661
(C) NOȚIUNEA DE ILEGALITATE 661
(D) REZUMAT 663
4. ACTELE OFICIALE ALE FUNCȚIONARILOR COMUNITARI 663
5. ACTELE LEGISLATIVE VALABILE 665
(A) NATURA PROBLEMEI 665
(B) JURISPRUDENȚA 666

6. LEGĂTURA DE CAUZALITATE ŞI PREJUDICIUL 667
(A) LEGĂTURA DE CAUZALITATE 667
(B) PREJUDICIUL 669
7. RĂSPUNDEREA COMUNĂ A UE ŞI A STATELOR MEMBRE 671
(A) ASPECTE PROCEDURALE 671
(B) ASPECTE MATERIALE 671
8. CONTRACTUL 674
9. REPARAREA 675
10. CONCLUZII 676
11. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTRĂ 677

17 PIAŢA UNICĂ 678
1. CONSIDERAŢII PRINCIPALE 678
2. INTEGRAREA ECONOMICĂ: FORME ŞI TEHNICI 678
(A) FORME DE INTEGRARE ECONOMICĂ 678
(B) TEHNICI DE INTEGRARE ECONOMICĂ 679
3. LIMITELE INTEGRĂRII ÎNAINTE DE ANUL 1986 680
4. ACTUL UNIC EUROPEAN 1986: ECONOMIA ŞI POLITICA INTEGRĂRII 681
(A) DIMENSIUNEA ECONOMICĂ: CARTEA ALBĂ A COMISIEI 681
(B) DIMENSIUNEA POLITICĂ: POLITICA INTEGRĂRII 683
5. PIAŢA INTERNĂ: REFORMA LEGISLATIVĂ ŞI AUE 685
(A) ARTICOLUL 26: FORMULAREA OBLIGAŢIEI 686
(B) ARTICOLUL 27: NUANŢAREA OBLIGAŢIEI 687
(C) ARTICOLUL 114 ALINEATUL (1): FACILITAREA ADOPTĂRII MĂSURILOR DE ARMONIZARE 687
(D) ARTICOLUL 114 ALINEATUL (2)-(10): NUANŢĂRILE ARTICOLULUI 114 ALINEATUL (1) 690
6. PIAŢA INTERNĂ: NOUA ABORDARE LEGISLATIVĂ FAŢĂ DE COMERCIALIZAREA PRODUSELOR ŞI ARMONIZARE 692
(A) RAŢIONAMENTUL NOII ABORDĂRI 692
(B) ELEMENTELE NOII ABORDĂRI 693
7. PIAŢA INTERNĂ: TENSIUNI ŞI PREOCUPĂRI 700
(A) INTERESELE CONSUMATORILOR ŞI PUTEREA COMERCIALĂ 700
(B) PIAŢA UNICĂ, LIBERTATEA PIEŢEI ŞI ECHILIBRUL STRUCTURAL 702
(C) PROVOCAREA PENTRU INTEGRAREA POZITIVĂ 703
(D) POLITICĂ, ECONOMIE ŞI INIŢIATIVA PIEŢEI UNICE 704
8. PIAŢA INTERNĂ: RECONCEPTUALIZARE 705
9. CONCLUZII 710
10. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 710

18 LIBERA CIRCULAȚIE A MĂRFURILOR: DREPTURI VAMALE, TARIFE ȘI TAXE ____ 713
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE ____ 713
2. ARTICOLELE 28-30: TAXE VAMALE ȘI TAXELE CU EFECT ECHIVALENT ____ 714
(A) TAXE VAMALE ȘI TAXE CU EFECT ECHIVALENT: EFECT, NU SCOP ____ 715
(B) TAXE CU EFECT ECHIVALENT: PRINCIPII GENERALE ____ 716
(C) TAXE CU EFECT ECHIVALENT: CONTROALELE ȘI „EXCEPȚIA CONTRAPRESTAȚIEI" ____ 718
(D) TAXE CU EFECT ECHIVALENT: CONTROALELE ȘI ÎNDEPLINIREA CERINȚELOR JURIDICE IMPERATIVE ____ 720
(E) RECUPERAREA TAXELOR ILEGALE ____ 721
(F) UNIUNEA VAMALĂ: O PERSPECTIVA MAI LARGĂ ____ 722
3. ARTICOLELE 110-113: PREVEDERI FISCALE DISCRIMINATORII ____ 723
(A) SCOPUL ARTICOLULUI 110 ____ 723
(B) ARTICOLUL 110 ALINEATUL (1): DISCRIMINAREA DIRECTĂ ____ 724
(C) ARTICOLUL 110 ALINEATUL (1): DISCRIMINAREA INDIRECTĂ ____ 724
(D) ARTICOLUL 110: AUTONOMIE NAȚIONALĂ ȘI OPȚIUNI FISCALE ____ 726
(E) RAPORTUL DINTRE ALINEATELE (1) ȘI (2) ALE ARTICOLULUI 110 ____ 728
(F) ALINEATELE (1) ȘI (2) ALE ARTICOLULUI 110: DETERMINAREA SIMILITUDINII ____ 729
(G) ARTICOLUL 110 ALINEATUL (2): DETERMINAREA EFECTULUI PROTECȚIONIST ____ 731
(H) IMPOZITAREA: PERSPECTIVA JURIDICĂ MAI GENERALĂ ____ 734
(I) FISCALITATEA: PERSPECTIVA POLITICĂ MAI GENERALĂ ____ 734
4. LIMITA DINTRE ARTICOLELE 28-30 ȘI ARTICOLELE 110-113 ____ 736
(A) TAXE INSTITUITE ÎN SARCINA IMPORTATORILOR ____ 736
(B) IMPORTURI TAXATE, DAR NEREALIZATE DE STATUL DE IMPORT ____ 737
(C) RAMBURSAREA SELECTIVĂ A TAXEI ____ 739
5. CONCLUZII ____ 740
6. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ ____ 741

19 LIBERA CIRCULAȚIE A MĂRFURILOR: RESTRICȚII CANTITATIVE ____ 742
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE ____ 742
2. DIRECTIVA 70/50 ȘI *DASSONVILLE* ____ 744
3. BARIERELE DISCRIMINATORII ÎN CALEA COMERȚULUI ____ 745
(A) RESTRICȚIILE LA IMPORT ȘI EXPORT ____ 746
(B) PROMOVAREA SAU FAVORIZAREA PRODUSELOR NAȚIONALE ____ 746
(C) FIXAREA PREȚURILOR ____ 750
(D) MĂSURI NAȚIONALE *VERSUS* ACȚIUNE PRIVATĂ ____ 751
(E) REZUMAT ____ 752
4. NORMELE APLICABILE UNIFORM: *CASSIS DE DIJON* ____ 752
(A) BAZELE: *CASSIS DE DIJON* ____ 752

(B) APLICARE: JURISPRUDENȚA POST-*CASSIS* 755
(C) NORMELE UNIFORM APLICABILE: ARTICOLUL 35 756
(D) NORMELE UNIFORM APLICABILE: LIMITELE ARTICOLULUI 34 757
5. NORMELE APLICABILE UNIFORM ȘI NEUNIFORM: *KECK* ȘI MODALITĂȚILE DE VÂNZARE 760
(A) *KECK*: MODALITĂȚILE DE VÂNZARE 760
(B) *KECK*: MODALITĂȚILE DE VÂNZARE STATICE ȘI DINAMICE 762
(C) *KECK* ȘI MODALITĂȚILE DE VÂNZARE: DOUĂ NUANȚĂRI 763
6. NORMELE APLICABILE UNIFORM ȘI NEUNIFORM: UTILIZAREA PRODUSELOR 766
7. DREPTUL ACTUAL: REZUMAT 768
8. DREPTUL ACTUAL: EVALUARE 769
(A) ACCESUL PE PIAȚĂ CA PRINCIPIU MAJOR 769
(B) ACCESUL PE PIAȚĂ CA SLOGAN 773
(C) REZUMAT ȘI OPȚIUNI 775
9. JUSTIFICĂRI ALE MĂSURILOR DISCRIMINATORII: ARTICOLUL 36 776
(A) MORALA PUBLICĂ 776
(B) ORDINEA PUBLICĂ 778
(C) SIGURANȚA PUBLICĂ 779
(D) PROTECȚIA SĂNĂTĂȚII ȘI A VIEȚII PERSOANELOR, ANIMALELOR SAU CONSERVAREA PLANTELOR 780
(E) ALTE MOTIVE PENTRU VALIDAREA MĂSURILOR DISCRIMINATORII 783
(F) LEGĂTURA DINTRE ARMONIZARE ȘI ARTICOLUL 36 784
10. JUSTIFICĂRI ALE NORMELOR UNIFORM APLICABILE: CERINȚELE IMPERATIVE 785
(A) RAȚIUNEA EXISTENȚEI CERINȚELOR IMPERATIVE 785
(B) LEGĂTURA DINTRE CERINȚELE IMPERATIVE ȘI ARTICOLUL 36 786
(C) CERINȚELE IMPERATIVE: PROTECȚIA CONSUMATORILOR 787
(D) CERINȚELE IMPERATIVE: CORECTITUDINEA TRANZACȚIILOR COMERCIALE 788
(E) CERINȚELE IMPERATIVE: SĂNĂTATEA PUBLICĂ 789
(F) ALTE CERINȚE IMPERATIVE 790
(G) CERINȚELE IMPERATIVE ȘI ARMONIZAREA 792
(H) REZUMAT 793
11. LIBERA CIRCULAȚIE A MĂRFURILOR ȘI *CASSIS*: PERSPECTIVA MAI LARGĂ 793
(A) RĂSPUNSUL COMISIEI LA *CASSIS* 793
(B) PROBLEME CU PUNEREA ÎN APLICARE A STRATEGIEI *CASSIS* 795
(C) PROBLEME DECURGÂND DIN STRATEGIA *CASSIS* 797
12. CONCLUZII 799
13. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 800

20 LIBERA CIRCULAȚIE A CAPITALURILOR ȘI UNIUNEA ECONOMICĂ ȘI MONETARĂ 803
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 803
2. LIBERA CIRCULAȚIE A CAPITALURILOR 804
(A) DISPOZIȚIILE INIȚIALE ALE TRATATELOR 804
(B) DISPOZIȚIILE ACTUALE: PRINCIPIUL DE BAZĂ 804
(C) DISPOZIȚIILE ACTUALE: EXCEPȚIILE 806
3. UEM ȘI SISTEMUL MONETAR EUROPEAN: ÎNCERCĂRILE TIMPURII 808
4. UNIUNEA ECONOMICĂ ȘI MONETARĂ: CELE TREI ETAPE 809
(A) ETAPA ÎNTÂI ȘI RAPORTUL DELORS 809
(B) ETAPA A DOUA ȘI ACORDUL DE LA MAASTRICHT 810
(C) ETAPA A TREIA ȘI CADRUL JURIDIC 812
5. UEM: BAZELE ECONOMICE 812
(A) PLEDOARIA ÎN FAVOAREA UEM 812
(B) PLEDOARIA ÎMPOTRIVA UEM 814
(C) UEM: ECONOMIE, POLITICĂ ȘI DREPT 815
6. UEM: UNIUNEA MONETARĂ ȘI BCE 815
(A) BCE ȘI SEBC 815
(B) POLITICA MONETARĂ 816
(C) ASPECTE POLITICE: INDEPENDENȚA BĂNCII CENTRALE 817
7. UEM: COORDONAREA POLITICII ECONOMICE 819
(A) PROCEDURA SUPRAVEGHERII MULTILATERALE 820
(B) PROCEDURA DEFICITULUI EXCESIV 820
(C) ASPECTE POLITICE: COORDONAREA POLITICII ECONOMICE 822
8. CONCLUZII 826
9. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 827

21 LIBERA CIRCULAȚIE A LUCRĂTORILOR 829
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 829
2. ARTICOLUL 45: EFECTUL DIRECT 831
3. ARTICOLUL 45: NOȚIUNEA DE LUCRĂTOR ȘI SFERA PROTECȚIEI 833
(A) DEFINIREA NOȚIUNII DE „LUCRĂTOR": UN CONCEPT AL UE 834
(B) DEFINIREA NOȚIUNII DE „LUCRĂTOR": CERINȚELE PRIVIND VENITUL MINIM ȘI TIMPUL DE LUCRU 835
(C) DEFINIREA NOȚIUNII DE „LUCRĂTOR": SCOPUL ANGAJĂRII 839
(D) DEFINIREA NOȚIUNII DE „LUCRĂTOR": PERSOANA AFLATĂ ÎN CĂUTAREA UNUI LOC DE MUNCĂ 842
(E) SFERA PROTECȚIEI: NOILE STATE MEMBRE 844
4. ARTICOLUL 45: DISCRIMINAREA, ACCESUL PE PIAȚĂ ȘI JUSTIFICAREA 845
(A) DISCRIMINAREA DIRECTĂ 845
(B) DISCRIMINAREA INDIRECTĂ 846

(C) OBSTACOLELE ÎN CALEA ACCESULUI PE PIAȚA LOCURILOR DE MUNCĂ 848
(D) SITUAȚIILE INTERNE 850
(E) JUSTIFICAREA OBIECTIVĂ 851
5. ARTICOLUL 45 ALINEATUL (4): EXCEPȚIA PRIVIND ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ 853
(A) SENSUL STABILIT DE CURTE, NU DE CĂTRE STATELE MEMBRE 854
(B) TESTUL CEJ PENTRU FUNCȚIA PUBLICĂ 854
(C) APLICAREA TESTULUI CEJ 856
(D) CONDIȚIILE DISCRIMINATORII DE ÎNCADRARE ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ SUNT INTERZISE 858
6. DIRECTIVA 2004/38: DREPTUL DE INTRARE ȘI DE ȘEDERE AL LUCRĂTORILOR ȘI AL FAMILIILOR LOR 859
(A) CERINȚELE DE FORMĂ PENTRU LUCRĂTORI 859
(B) PERSOANELE AFLATE ÎN CĂUTAREA UNUI LOC DE MUNCĂ ȘI ȘOMERII 863
(C) DREPTUL DE ȘEDERE PERMANENTĂ 864
(D) CONDIȚIILE EXERCITĂRII DREPTULUI DE ȘEDERE 865
7. REGULAMENTUL NR. 492/2011: DREPTURILE MATERIALE ȘI AVANTAJELE SOCIALE 866
(A) REGULAMENTUL NR. 492/2011 866
(B) ARTICOLUL 7 ALINEATUL (2) DIN REGULAMENTUL NR. 492/2011 868
(C) ARTICOLUL 7 ALINEATUL (3) DIN REGULAMENTUL NR. 492/2011 ȘI DREPTURILE LA EDUCAȚIE ALE LUCRĂTORILOR 870
(D) ARTICOLUL 10 DIN REGULAMENTUL NR. 492/2011: DREPTURILE LA EDUCAȚIE ALE COPIILOR 872
(E) DREPTURILE FAMILIILOR CA DREPTURI DEPENDENTE ÎN TOTALITATE DE DREPTURILE LUCRĂTORILOR 873
(F) MEMBRII DE FAMILIE ÎN CAZUL UNEI SITUAȚII INTERNE 875
(G) DIRECTIVA 2014/54 876
8. DIRECTIVA 2004/38: RESTRICȚIILE PRIVIND ORDINEA, SIGURANȚA ȘI SĂNĂTATEA PUBLICĂ 877
(A) TREI NIVELURI DE PROTECȚIE 877
(B) ARTICOLUL 27: PRINCIPIILE GENERALE 878
(C) ARTICOLUL 28: EXPULZAREA 879
(D) ARTICOLUL 29: SĂNĂTATEA PUBLICĂ 881
(E) ARTICOLUL 30: NOTIFICAREA DECIZIILOR 882
(F) ARTICOLUL 31: GARANȚII PROCEDURALE 882
(G) ARTICOLELE 32-33: DURATA DECIZIILOR DE INTERZICERE A INTRĂRII ȘI EXPULZAREA 883
9. CONCLUZII 883
10. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 885

22 LIBERTATEA DE STABILIRE ȘI DE A PRESTA SERVICII ____ 886
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE ____ 886
2. DEOSEBIRI ȘI ASEMĂNĂRI ÎNTRE LIBERA CIRCULAȚIE A PERSOANELOR, LIBERA CIRCULAȚIE A SERVICIILOR ȘI LIBERTATEA DE STABILIRE ____ 888
(A) COMPARAȚIE ÎNTRE CAPITOLELE TRATATULUI ____ 888
(B) SUNT LIBERTĂȚILE APLICABILE ORIZONTAL? ____ 890
(C) EXCEPȚIA „AUTORITĂȚII PUBLICE" ____ 892
(D) EXCEPȚIILE PRIVIND ORDINEA PUBLICĂ, SIGURANȚA PUBLICĂ ȘI SĂNĂTATEA PUBLICĂ ____ 893
(E) LEGISLAȚIA PRIVIND INTRAREA, ȘEDEREA ȘI EXPULZAREA ____ 894
3. DREPTUL DE STABILIRE ____ 894
(A) EFECTUL ARTICOLULUI 49 ____ 895
(B) SFERA ARTICOLULUI 49 ____ 897
(C) STABILIREA SOCIETĂȚILOR ____ 904
(D) REZUMAT ____ 914
4. LIBERA CIRCULAȚIE A SERVICIILOR ____ 915
(A) EFECTUL ARTICOLULUI 56 TFUE ____ 918
(B) SFERA ARTICOLULUI 56 ____ 919
(C) JUSTIFICAREA RESTRICȚIILOR PRIVIND LIBERA CIRCULAȚIE A SERVICIILOR ____ 929
(D) RESTRICȚIILE NEDISCRIMINATORII ÎN CADRUL ARTICOLULUI 56 ____ 937
5. LEGISLAȚIA GENERALĂ PENTRU A FACILITA STABILIREA ȘI SERVICIILE: RECUNOAȘTEREA CALIFICĂRILOR PROFESIONALE ____ 940
(A) ABORDAREA INIȚIALĂ A ARMONIZĂRII/COORDONĂRII SECTORIALE ____ 940
(B) INTRODUCEREA ABORDĂRII RECUNOAȘTERII RECIPROCE ____ 941
(C) DIRECTIVA 2005/36 PRIVIND RECUNOAȘTEREA CALIFICĂRILOR PROFESIONALE ____ 943
(D) SITUAȚIILE NEACOPERITE DE LEGISLAȚIE ____ 944
6. LEGISLAȚIA GENERALĂ DE FACILITARE A STABILIRII ȘI A SERVICIILOR: DIRECTIVA SERVICIILOR ____ 946
7. CONCLUZII ____ 950
8. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ ____ 951

23 CETĂȚENIA UNIUNII EUROPENE ____ 952
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE ____ 952
2. INTRODUCERE ____ 953
3. DREPTURILE DE LIBERĂ CIRCULAȚIE ȘI ȘEDERE ALE CETĂȚENILOR UE ____ 956
(A) DIRECTIVA 2004/38/CE PRIVIND DREPTUL LA LIBERĂ CIRCULAȚIE ȘI ȘEDERE PENTRU CETĂȚENII UE ȘI MEMBRII FAMILIILOR ACESTORA ____ 957
4. IMPACTUL DREPTULUI PRIVIND CETĂȚENIA UE ____ 961
(A) CREEAZĂ ARTICOLUL 20 TFUE UN DREPT AUTONOM, CU EFECT DIRECT, DE CIRCULAȚIE ȘI ȘEDERE? ____ 961

(B) EVOLUȚII ÎN DREPTUL PRIVIND „SITUAȚIILE PUR INTERNE" SUB IMPACTUL ARTICOLELOR 20 ȘI 21 TFUE 967
(C) IMPACTUL ARTICOLELOR 20 ȘI 21 ASUPRA DREPTURILOR RESORTISANȚILOR UE CARE NU SUNT NICI ACTIVI, NICI INDEPENDENȚI DIN PUNCT DE VEDERE ECONOMIC 975
(D) ARTICOLELE 20 ȘI 21 AU CONSOLIDAT DREPTURILE CETĂȚENILOR UE DE A CONTESTA MĂSURILE RESTRICTIVE ALE STATELOR MEMBRE 990
(E) REZUMAT 993
5. DREPTURILE POLITICE ALE CETĂȚENILOR 995
6. CONCLUZII 998
7. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 998

24 EGALITATEA DE TRATAMENT ȘI NEDISCRIMINAREA 1000
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 1000
2. LEGISLAȚIA UE ÎN MATERIA COMBATERII DISCRIMINĂRII: ORIGINI ȘI CONTEXT 1002
3. EGALITATEA DE TRATAMENT ȘI NEDISCRIMINAREA: CADRUL JURIDIC 1003
4. ORIGINILE: ARTICOLUL 157 TFUE ȘI PRINCIPIUL EGALITĂȚII DE REMUNERARE ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI 1005
(A) FUNDAMENTELE SOCIALE ȘI ECONOMICE ALE ARTICOLULUI 157 1005
(B) SFERA DE APLICARE A ARTICOLULUI 157: DEFINIREA REMUNERĂRII 1008
5. ARTICOLUL 19 ȘI DIRECTIVELE ADOPTATE ÎN TEMEIUL SĂU 1016
(A) DIRECTIVA CU PRIVIRE LA RASĂ (2000/43/CE) 1017
(B) DIRECTIVA-CADRU PRIVIND OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ (2000/78/CE) 1020
(C) NOUA PROPUNERE DE DIRECTIVĂ ÎNTEMEIATĂ PE ARTICOLUL 19 PRIVIND EGALITATEA DE TRATAMENT 1026
6. DIRECTIVELE REFERITOARE LA EGALITATEA DE GEN 1027
(A) DIRECTIVA 2006/54/CE PRIVIND EGALITATEA DE TRATAMENT, „REFORMATĂ" 1027
(B) DIRECTIVA 79/7/CEE PRIVIND SECURITATEA SOCIALĂ 1037
(C) DIRECTIVA 92/85/CE PRIVIND PROTECȚIA LUCRĂTOARELOR GRAVIDE 1041
(D) DIRECTIVA 2004/113/CE PRIVIND ACCESUL LA BUNURI ȘI SERVICII ȘI FURNIZAREA DE BUNURI ȘI SERVICII 1044
(E) CONCEDIUL PENTRU CREȘTEREA COPILULUI 1047
(F) DIRECTIVA 2010/41/UE PRIVIND PERSOANELE CARE DESFĂȘOARĂ O ACTIVITATE INDEPENDENTĂ 1049
7. PRINCIPIUL GENERAL AL EGALITĂȚII DE TRATAMENT ȘI AL NEDISCRIMINĂRII 1050
8. CONCEPTE ȘI PREVEDERI COMUNE ALE LEGISLAȚIEI UE ÎN MATERIA COMBATERII DISCRIMINĂRII 1054
(A) DISCRIMINAREA DIRECTĂ ȘI DISCRIMINAREA INDIRECTĂ 1054

(B) EXCEPȚII ȘI JUSTIFICĂRI 1057
(C) MĂSURILE POZITIVE 1071
(D) REMEDII LEGALE 1077
9. CONCLUZII 1084
10. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 1086

25 SLSJ: DREPTUL PENAL AL UE 1087
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 1087
2. DE LA MAASTRICHT LA LISABONA 1088
(A) MAASTRICHT: TREI PILONI 1088
(B) AMSTERDAM: TREI PILONI MODIFICAȚI 1089
3. RAȚIUNILE EXISTENȚEI SLSJ 1090
(A) RAȚIUNEA EXISTENȚEI STRUCTURII PE TREI PILONI 1090
(B) RAȚIUNEA ALEGERII DOMENIILOR CUPRINSE ÎN SLSJ 1091
4. TRATATUL DE LA LISABONA: PRINCIPII GENERALE 1096
(A) OBIECTIVELE 1096
(B) ARHITECTURA TRATATULUI 1096
(C) COMPETENȚA 1097
(D) ARTICOLUL 67 TFUE 1098
(E) INSTITUȚIILE 1098
(F) INSTANȚELE UNIUNII 1101
(G) REGATUL UNIT ȘI SLSJ 1102
5. DREPTUL PENAL ȘI PROCEDURA PENALĂ: PRE-LISABONA 1104
6. DREPTUL PENAL ȘI PROCEDURA PENALĂ: POST-LISABONA 1106
(A) DREPTUL PENAL 1107
(B) PROCEDURA PENALĂ 1108
(C) PREVENIREA CRIMINALITĂȚII 1109
(D) CERCETAREA ȘI URMĂRIREA PENALĂ 1110
(E) URMĂRIREA PENALĂ ȘI PARCHETUL EUROPEAN 1111
(F) CRIMINALITATEA ȘI COOPERAREA POLIȚIENEASCĂ 1111
7. DREPTUL PENAL ȘI PROCEDURA PENALĂ: OBIECTIVE 1112
8. DREPT PENAL ȘI PROCEDURĂ PENALĂ: PROVOCĂRI 1113
(A) ACCEPTAREA INIȚIATIVELOR UE DE CĂTRE STATELE MEMBRE 1113
(B) RECUNOAȘTEREA RECIPROCĂ 1114
(C) RECUNOAȘTEREA RECIPROCĂ ȘI MANDATUL EUROPEAN DE ARESTARE 1116
(D) RECUNOAȘTEREA RECIPROCĂ ȘI MANDATUL EUROPEAN DE OBȚINERE A PROBELOR 1122
(E) DREPTUL PENAL MATERIAL 1124
9. CONCLUZII 1127
10. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 1127

26 DREPTUL CONCURENȚEI: ARTICOLUL 101 1129
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 1129
2. DREPTUL CONCURENȚEI: OBIECTIVE 1129
3. ARTICOLUL 101: TEXTUL TRATATATULUI 1131
4. ARTICOLUL 101 ALINEATUL (1): ÎNTREPRINDERILE 1131
5. ARTICOLUL 101 ALINEATUL (1): ACORDURI, DECIZII ȘI PRACTICI CONCERTATE 1133
(A) ACORDURI 1133
(B) PRACTICA CONCERTATĂ 1135
6. ARTICOLUL 101 ALINEATUL (1): OBIECTUL SAU EFECTUL DE A ÎMPIEDICA, A RESTRÂNGE SAU A DENATURA CONCURENȚA 1141
(A) NATURA PROBLEMEI 1141
(B) EXPERIENȚA DIN STATELE UNITE 1141
(C) DEZBATEREA ACADEMICĂ DIN CADRUL UE 1142
(D) JURISPRUDENȚA 1144
(E) REZUMAT 1153
7. ARTICOLUL 101 ALINEATUL (1): EFECTUL ASUPRA COMERȚULUI ÎNTRE STATELE MEMBRE 1154
8. ARTICOLUL 101 ALINEATUL (1): TEORIA *De Minimis* 1155
9. ARTICOLUL 101 ALINEATUL (3): EXCEPTĂRILE 1156
(A) EXCEPTĂRILE INDIVIDUALE 1156
(B) EXCEPTĂRILE PE CATEGORII 1159
10. ARTICOLUL 101: CONSIDERAȚII ÎN LEGĂTURĂ ȘI FĂRĂ LEGĂTURĂ CU CONCURENȚA 1160
(A) ARTICOLUL 101 ALINEATUL (1) 1160
(B) ARTICOLUL 101 ALINEATUL (3) 1161
11. ARTICOLUL 101: RESTRICȚIILE VERTICALE 1162
(A) DEZBATEREA ECONOMICĂ 1162
(B) COMISIA ȘI RESTRICȚIILE VERTICALE 1166
(C) DISTRIBUȚIA EXCLUSIVĂ 1168
(D) DISTRIBUȚIA SELECTIVĂ 1168
(E) FRANCIZA 1173
(F) APROVIZIONAREA EXCLUSIVĂ 1174
(G) EXCEPTAREA PE CATEGORII 1175
(H) REZUMAT 1179
12. DREPTUL CONCURENȚEI: PUNEREA ÎN APLICARE 1180
(A) ABORDAREA TRADIȚIONALĂ ȘI CARTEA ALBĂ PRIVIND MODERNIZAREA 1180
(B) NOUL REGIM 1181
(C) CONTROLUL JUDICIAR 1182
(D) ACȚIUNILE ÎN DESPĂGUBIRI 1183

13. CONCLUZII 1184
14. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 1185

27 DREPTUL CONCURENȚEI: ARTICOLUL 102 1187
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 1187
2. POZIȚIA DOMINANTĂ: DEFINIȚIA PIEȚEI RELEVANTE 1188
(A) PIAȚA PRODUSULUI 1188
(B) PIAȚA GEOGRAFICĂ 1191
(C) FACTORUL TEMPORAL 1193
(D) COMUNICAREA COMISIEI PRIVIND DEFINIREA PIEȚEI 1193
3. POZIȚIA DOMINANTĂ: PUTEREA DE PIAȚĂ 1194
(A) DOMINAREA PIEȚEI DE CĂTRE O SINGURĂ FIRMĂ 1194
(B) DOMINANȚA COMUNĂ 1199
4. ABUZUL: TREI PROBLEME DE INTERPRETARE 1201
(A) PE CINE ESTE DESTINAT SĂ PROTEJEZE ARTICOLUL 102? 1202
(B) CE TIPURI DE COMPORTAMENT SUNT ABUZIVE? 1202
(C) ABUZUL PE CARE PIAȚĂ? 1203
5. ABUZUL: EXEMPLE SPECIALE 1203
(A) ABUZUL ȘI FUZIUNILE 1203
(B) ABUZUL ȘI REFUZUL DE A APROVIZIONA 1206
(C) ABUZUL ȘI DISCRIMINAREA PRIVIND PREȚURILE 1211
(D) ABUZUL ȘI PREȚUL DE ELIMINARE A COMPETENȚEI 1217
(E) ABUZUL ȘI PREȚUL SELECTIV 1220
6. APĂRĂRI: JUSTIFICAREA OBIECTIVĂ, PROPORȚIONALITATEA ȘI EFICIENȚA 1220
7. ARTICOLUL 102: REFORMA 1221
8. CONCLUZII 1223
9. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 1223

28 DREPTUL CONCURENȚEI: CONCENTRĂRILE 1226
1. CONSIDERAȚII PRINCIPALE 1226
2. CONTROLUL CONCENTRĂRILOR: RAȚIUNEA EXISTENȚEI ACESTEI POLITICI 1227
(A) ARGUMENTE ÎMPOTRIVA CONCENTRĂRILOR 1227
(B) ARGUMENTE ÎN FAVOAREA CONCENTRĂRILOR 1228
3. REGULAMENTUL NR. 139/2004: ASPECTE JURISDICȚIONALE 1229
(A) CONCENTRAREA: GENERALITĂȚI 1229
(B) CONCENTRAREA: SOCIETĂȚILE ÎN COMUN 1230
(C) CONCENTRĂRILE CU O DIMENSIUNE COMUNITARĂ 1232
(D) LEGĂTURA DINTRE CONTROLUL LA NIVELUL UE ȘI CEL NAȚIONAL ÎN PRIVINȚA CONCENTRĂRILOR 1233
(E) UN ROL REZIDUAL PENTRU ARTICOLELE 101 ȘI 102 TFUE 1235

4. REGULAMENTUL NR. 139/2004: ASPECTE PROCEDURALE 1236
(A) NOTIFICAREA PREALABILĂ 1236
(B) SUSPENDAREA PE DURATA EXAMINĂRII 1236
(C) EXAMINAREA 1237
(D) EXAMINAREA ŞI PUNEREA ÎN APLICARE 1238
5. REGULAMENTUL NR. 139/2004: CRITERIILE MATERIALE 1238
(A) DEFINIREA PIEŢEI 1238
(B) TESTUL 1238
(C) CONCENTRĂRI ORIZONTALE: EFECTE NECOORDONATE 1240
(D) CONCENTRĂRILE ORIZONTALE: EFECTELE COORDONATE ŞI DOMINANŢA COLECTIVĂ 1244
(E) CONCENTRĂRILE VERTICALE ŞI CONGLOMERATE: EFECTE COORDONATE ŞI NECOORDONATE 1248
(F) CONCENTRAREA ŞI CREŞTERILE DE EFICIENŢĂ 1249
(G) CONCENTRAREA ŞI SOCIETĂŢILE AFLATE ÎN CRIZĂ 1250
(H) RELEVANŢA CONSIDERENTELOR CARE NU AU LEGĂTURĂ CU CONCURENŢA 1250
(I) MĂSURILE CORECTIVE 1251
6. CONTROLUL JUDICIAR 1251
7. CONCLUZII 1252
8. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ 1253

29 STATUL ŞI PIAŢA COMUNĂ 1254
1. CONSIDERAŢII PRINCIPALE 1254
2. STATUL ŞI PIAŢA: PRINCIPII GENERALE 1254
(A) PRINCIPIUL GENERAL: ETOSUL CONCURENŢEI 1254
(B) NUANŢAREA: SERVICII DE INTERES (ECONOMIC) GENERAL 1255
3. ÎNTREPRINDERILE PUBLICE ŞI ARTICOLUL 106 1257
(A) ARTICOLUL 106 ALINEATUL (1) 1257
(B) ARTICOLUL 106 ALINEATUL (2) 1263
(C) ARTICOLUL 106 ALINEATUL (3) 1266
(D) ARTICOLUL 106 ŞI INSTANŢELE NAŢIONALE 1266
(E) REZUMAT 1267
4. STATUL, ARTICOLUL 4 ALINEATUL (3) TUE, ARTICOLELE 101, 102 ŞI 34 TFUE 1268
5. AJUTOARELE DE STAT: EVOLUŢII POLITICE ŞI REFORMA 1269
(A) EVOLUŢII POLITICE 1269
(B) REFORMA 1271
6. AJUTOARELE DE STAT: REGULILE DE FOND ŞI ARTICOLUL 107 1272
(A) DEFINIREA AJUTORULUI DE STAT 1272
(B) ARTICOLUL 107 ALINEATUL (2) 1278
(C) ARTICOLUL 107 ALINEATUL (3) 1279

(D) SCUTIREA PE CATEGORII ____ 1284
7. AJUTOARELE DE STAT: REGULILE PROCEDURALE ȘI ARTICOLELE 108 ȘI 109 ____ 1285
(A) VERIFICAREA AJUTOARELOR DE STAT EXISTENTE ____ 1285
(B) PROCEDURA PENTRU NOILE AJUTOARE DE STAT: NOTIFICAREA ȘI VERIFICAREA PRELIMINARĂ ____ 1286
(C) PROCEDURA PENTRU AJUTOARELE DE STAT: CERCETAREA DETALIATĂ ȘI PUNEREA ÎN APLICARE ____ 1287
(D) ÎMPREJURĂRILE EXCEPȚIONALE: ARTICOLUL 108 ALINEATUL (2), PARAGRAFELE 3 ȘI 4 ____ 1288
(E) ARTICOLUL 109: REGULAMENTELE DE PUNERE ÎN APLICARE ____ 1289
(F) CONTESTAREA DECIZIILOR COMISIEI ____ 1289
(G) AJUTOARELE CARE NU AU FOST NOTIFICATE ____ 1291
(H) RECUPERAREA AJUTOARELOR ILICITE ____ 1292
8. AJUTOARELE DE STAT, INTEGRAREA PE PIAȚĂ ȘI POLITICA REGIONALĂ ____ 1294
(A) BAZELE POLITICE ____ 1294
(B) AJUTOARELE DE STAT ȘI LIBERA CIRCULAȚIE ____ 1295
(C) POLITICA NAȚIONALĂ ȘI POLITICA REGIONALĂ A UE ____ 1296
9. CONCLUZII ____ 1297
10. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ ____ 1298

Tabelul cauzelor ____ 1301

Tabel de tratate, instrumente legislative europene și legislație națională ____ 1364

Tabele de corespondență incluse în Tratatul de la Lisabona ____ 1395